

Normy pro původní český a inovativní test Amnesia Light and Brief Assessment (se zkratkou ALBA)

prof. MUDr. Aleš Bartoš, PhD, Neurologická klinika, 3. LF UK a FN Královské Vinohrady, Praha

K rychlému kognitivnímu vyšetření a k časně diagnostice kognitivních poruch v běžné praxi slouží inovativní a původní český test Amnesia Light and Brief Assessment (se zkratkou z počátečních písmen ALBA). Byl vyvinut na Neurologické klinice FNKV a 3. LF UK v Praze. Test ALBA je snadný na provedení a vyhodnocení, ale zároveň náročný pro vyšetřovanou osobu. Trvá pouze 2-3 minuty. Test ALBA je určen ke zjištění mírných kognitivních deficitů, zejména krátkodobé epizodické paměti a řeči. Ke snadnému seznámení s testem ALBA je určeno vzdělávací video ukazující správnou administraci a vyhodnocení na https://youtu.be/_cdYStRdAhA. Test ALBA byl certifikován Ministerstvem zdravotnictví ČR v roce 2023.

Test ALBA spočívá v opakování věty o šesti slovech, předvádění a vzápětí vybavení šesti gest a nakonec vybavení slov původní věty. Hodnotí se především podle tzv. skóru ALBA, který je součtem počtu správně vybavených slov věty a gest.

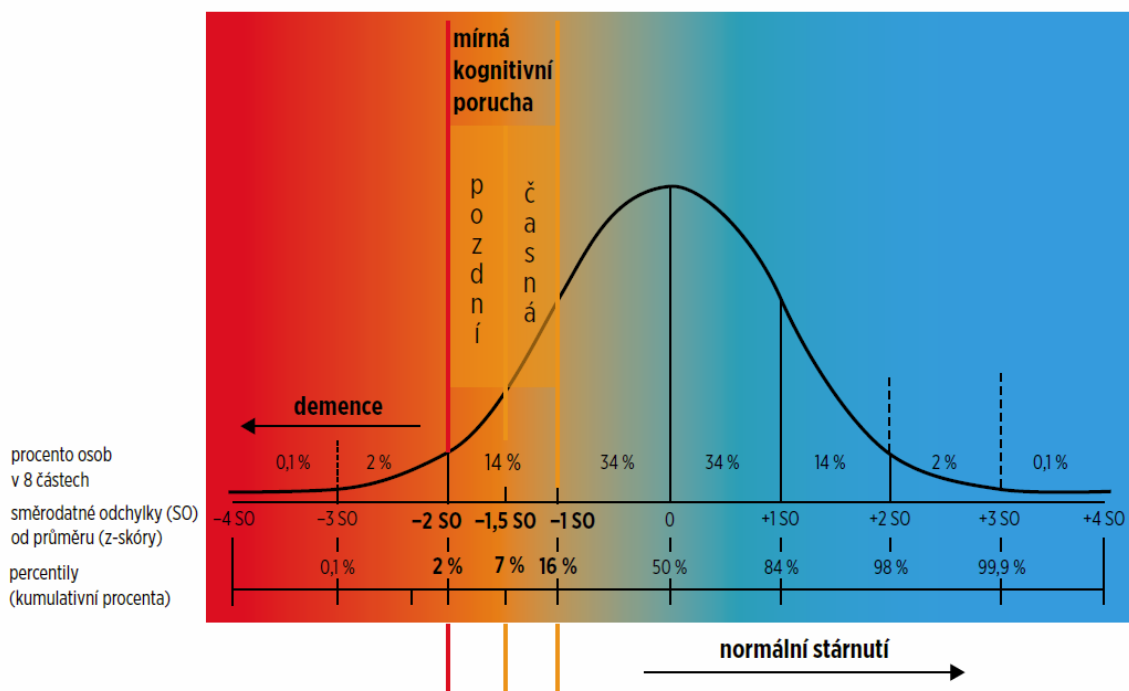
Za hraniční percentil k časně detekci kognitivní poruchy byl považován 16. percentil.

Podle vyšetření 560 osob (věk 70 ± 8 let (min. – max. 50-90 let), vzdělání 15 ± 3 let, 71 % žen, Montrealský kognitivní test MoCA 26 ± 3 bodů u 385 osob) testem ALBA je skór ALBA 9 ± 2 bodů (průměr \pm směrodatná odchylka).

- **Hraniční paměťový skór ALBA je 7 bodů pro osoby s maturitním nebo vysokoškolským vzděláním.**
- **Pokud jedinec má základní a středoškolské vzdělání bez maturity, posouvá se hranice níže o jeden bod na 6 bodů.**

Hranicí jsou 3 správně vybavená slova věty a 3 správně vybavená gesta, jak v detailu ukazuje druhá tabulka.

Pro dvě kategorie vzdělání s a bez maturity se hraniční skóry nemění v rozsahu věku mezi 50-90 let. Pohlaví nemělo žádný vliv.

**Normy testu Amnesia Light and Brief Assessment (paměťový skór ALBA)
podle věku a vzdělání u 560 osob starších 50 let**

Úroveň vzdělání	Středoškolské s maturitou nebo vysokoškolské		Základní nebo středoškolské bez maturity		Všichni účastníci
Počet let vzdělání (mezikvartilové rozpětí)	13–18 let		10–12 let		13–18 let
Věk (roky, min-max)	50-70	70-90	52-70	70-87	50-90
Počet účastníků	226	240	54	40	560
ALBA paměťový skór (průměr ± směrodatná odchylka)	9±2	8±2	8±2	7±2	9±2
Průměr - 1 směrodatná odchylka	7	6	6	5	7
Průměr - 1.5 směrodatná odchylka	6	5	5	4	6
Průměr - 2 směrodatné odchylky	5	4	4	3	5
Medián (mezikvartilové rozpětí)	10 (8-11)	9 (8-10)	8.5 (6-10)	7 (6-8.5)	9 (7-10)
ALBA paměťový skór (body)	Percentily				
1		1			0
2		2			1
3	0	4	0	0	2
4	2	7	2	5	4
5	5	12	7	10	9
6	11	15	26	30	15
7	18	25	43	53	25
8	27	41	50	75	38
9	46	64	67	88	58
10	73	84	85	98	81
11	94	98	96	100	96
12	100	100	100		100

Normativní data jsou vyjádřena jako průměr ± směrodatná odchylka nebo jako medián a mezikvartilové rozpětí (25-75 percentil). Hraníční hodnoty jsou určeny odečtem směrodatné odchylky od průměru. Skóre byly převedeny na percentily do 4 podskupin rozdělených dle věku a vzdělání. Hraníční skóre byly určeny pomocí směrodatné odchylky (SO) a percentilů pro následující 3 stupně kognitivních poruch takto: nižší než průměr – 1 SO (16. percentil) pro časnou mírnou kognitivní poruchu, průměr – 1,5 SO (7. percentil) pro pozdní mírnou kognitivní poruchu a průměr – 2 SO (2. percentil) pro demenci.

Nejnižší normální paměťové skóre ALBA (7 bodů pro více vzdělané jedince, 6 bodů pro méně vzdělané jedince) jsou zvýrazněny v šedých buňkách a jejich odpovídající percentily jsou zvýrazněny tučně.

Normy pro počet správně vybavených slov z věty a gest v testu Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA) v celém normativním vzorku účastníků (n=560)

ALBA normy	Počet správně vybavených slov z věty	Počet správně vybavených gest
Průměr ± SD	4,5 ± 1,7	4,3 ± 1,0
Průměr – 1 SD	3	3
Průměr – 2 SD	1	2
Medián (mezikvartilové rozpětí)	5 (4-6)	4 (4-5)
Skóre	Percentily počtu správně vybavených slov z věty	Percentily počtu správně vybavených gest
0	6	
1	10	1
2	16	2
3	24	17
4	34	55
5	67	91
6	100	100

Výsledky jsou vyjádřeny jako průměr ± standardní odchylka nebo jako medián a mezikvartilové rozpětí (25.-75. percentil). Hraniční hodnoty a odpovídající percentily jsou zvýrazněny tučně.